

ŘEHOLE A ŽIVOT

červen 2011

*Mimoto, vy všichni, podle vašich možností, konejte skutky milosrdenství
ve prospěch chudých, sirotků, vdov a nemocných;
a dobrotivě zachovávejte svaté posty církve.
(Řehole TOM V,15)*

Buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.

(Lc 6,36)

Pátá kapitola Řehole pro věřící laiky řádu Nejmenších končí dvojitým odkazem na skutky milosrdenství a lásku k postnímu životu.

Spojitost mezi těmito dvěma tématy je zcela evidentní a to nejen pro jejich umístění v jednom textu.

A vskutku, jestliže je řád Nejmenších považován za světlo, které osvěcuje kajícíky v církvi (papež Julius II., *Inter ceteros*, Bula schvalující řehole z r. 1506), vyplývá z toho, že ve středu řeholí, patřičně stanovených k ukázkovému životu tří větví řádu, se nachází opravdu návrh spirituality, prožívané v každodennosti skrze postoje a chování proniknuté hodnotou neustálého půstu.

V řeholi pro věřící laiky je nabídka kajícínosti navržena, aby byla prožívaná skrze dynamičnost, která se harmonicky rozvíjí. Duchovní cesta vychází totiž z kontemplativního rozměru (*upevnit své srdce v Bohu* z kap. I), aby prošla skrze asketicko-kající prvek (svými volbami odříkání si, ani ne tak co se týče výživy a symboliky, ale skutečného co do marnosti světa: kap. IV a V), až k dosažení vyhotovení cest lásky, oněch skutků milosrdenství ve prospěch chudých, sirotků, vdov a nemocných, tj. tzv. zranitelných kategorií, které potřebují záštitu, péči a ochranu.

Je vidět, že tento existenční návrh předkládá tři základní obsahy postní doby ne jako tři různé oblasti, ve kterých se může terciář podle své volby angažovat, specializováním se v každé z nich či jejich současným převzetím na sebe v různých dobách a okolnostech.

Pokud by tomu tak bylo, musel by se jeho život definovat jako schizofrenní a roztržštěný. Naopak, tyto tři postoje jsou mezi sebou propojeny dvojitou nití, téměř obývané jediným duchem, který je podporuje, uvádí v souzvuk a přivádí zpět k jednotě.

Buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.

Díváme-li se tedy na postní život jako na jedinečnou existenční zkušenost, nemůže nám uniknout, jak člověk, který udržuje své srdce upevněné v Bohu, tj. udržuje stálou náklonnost nechávat se zaplavovat Pánovou láskou, nemůže v důsledku toho nejednat obýván Bohem-Láskou a potvrzovat jeho prvenství skrze asketické a kající zaměření na zřikání se světa a jeho marnosti a vyzářovat Lásku, která jej obývá, ve skutečích zjevujících tuto Lásku.

Toto jsou skutky milosrdenství, tj. konkrétní a viditelné činy, které se rodí z Milosrdenství, aby zahrnovaly Milosrdenstvím.

Je vhodné znovu přehodnotit zdroj a původ milosrdenství, abychom neriskovali pouštět se do zkušeností charitativních pouze formou, ale nezakotvených ve své podstatě autentickou zkušeností Lásky, tj. Boží Lásky a, tudíž, nepatrně významných v ekonomii spásy kvůli neschopnosti zviditelňovat Kristovu tvář.

Svatý Pavel, když se obrací na Korint'any, varuje před nebezpečím stát se *dunícím kovem anebo zvučícím zvonem* (1 Kor 13,1), i před obraznými a velikými gesty jako je rozdat všechno své jmění a vydat své vlastní tělo k mučednictví.

Bez Lásky nejsme nic, nic nám neprospívá, nehodíme se k ničemu.

Buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.

Výchozím bodem křesťanského života je tedy Bůh-Láska.

Ježíšovo hlásání v horském kázání je: *blaze milosrdným, neboť oni dojdou milosrdenství* (Mt 5,7) a ještě, v evangeliu sv. Lukáše, *buďte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec* (Lk 6,36).

Ať se nám to líbí nebo ne, jsme povoláni ještě jednou se vrátit ke kontemplativnímu rozměru jako základnímu pro křesťanský a „nejmenší“ život. Jen při pohledu na milosrdnou a dobrotivou Otcovu tvář je možné vydat se po stezkách milosrdenství.

Několikrát se ve svatém Písmu připisuje Bohu výsada Milosrdenství.

Hospodin je milostivý, plný slitování, shovívavý a nesmírně milosrdný. Hospodin je ke všem dobrotivý, nade vším, co učinil, se slitovává (Žalm 145, 8-9).

A ještě: Mé vlastní srdce se proti mně vzepřelo, jsem pohnut hlubokou lítostí (Oz 11,8).

V hebrejštině termín *rahamim* vyjadřuje instinktivní náklonnost jedné osoby k druhé. Pro starověké semity má toto citění své sídlo v mateřském lůně. My jej definujeme výrazem „srdce Otce“. Je to něha (X. LEON-DUFOUR, *Slovník teologie*, kol. 699), milosrdenství Boha, jeho soucit s lidmi, připomínající mateřský klín, teplou a útulnou dělohu, způsobilou ochránit život a plodit život. V Bibli se nachází úryvky, ve kterých láska Boha k člověku je vyjádřena skrze symboliku „mateřského lůna“ (viz Gn 43,30; 1 Kr 3,26; Iz 45,9; Iz 46,3; Jer 31,20; Dan 9,9; Ž 22,11; 103,13; Ž 106,45; Ž 110,3).

Bůh zjevuje své milosrdenství před nevěrným lidem, Bůh obrací svůj pohled, aby všechny lidi zahrnul svou něhou. Toto je Boží milosrdenství: milovat s láskou otce a matky dohromady, svůj lid, chovat k němu něhu a soucit, starat se o jeho potřeby, a především odložit hněv a rozhořčení a odpouštět, a tzn. přijmout, znovu přijímat, stále, i přes křehkosti, nevěry, opakovaná odmítnutí.

Ježíš sám je lidskou tvář Božího milosrdenství. Také on, Syn, se stává soucitným otcem před hladovými zástupy, přirovnávanými k ovcím bez pastýře (Mk 6,34), kterým se rozhodne dát pokrm, který ukonejší hlad srdce.

Ježíšův záchvěv soucitu, velký Boží klín, který přijímá a znovu rodí k životu, jsou mírou Milosrdenství bez hranic, ke kterému máme zaměřovat naše slabé kroky na cestě lásky.

Bud'te milosrdní, jako je milosrdný váš Otec.

Milosrdenství tedy není symbolem lásky, ale je samo o sobě láskou, která se stává životem, zkušeností služby, schopností rozpoznávat potřeby a postarat se o ně.

Z tohoto důvodu není důležité konat skutky milosrdenství, ale žít Lásku jako výraz citění člověka, kterého se dotklo milosrdenství Boží a, tudíž, zakouší své přijetí v Božím mateřském klíně, a stává se schopným stát se pak zase on pohostinným klínem pro bratra.

Takovým způsobem je zkušenost milosrdenství zkušeností v ženskosti, která vyjadřuje a zjevuje plné rodičovství Boha, který je otcem i matkou současně; je zkušeností ujmout se bratra, sklonit se nad ním, jako se matka láskyplně sklání nad dítětem (srov. Oz 11,4), připravená zachytit jeho nejmenší trápení, předejít jeho žádosti o pomoc.

Skutky milosrdenství se rodí v srdci obývaném Božím tichem, které proto umí naslouchat hlasům světa, i těm nejslabším, nejúpěnlivějším, ojedinělým, protože ne vždy jsou žádosti chudých hlasitým výkřikem a odpovědi Lásky nemají vždy zapotřebí zvučných bubnů.

Nejmenší, který má své srdce upevněné v Bohu a tedy znovuobjevuje skrze pokání svůj vztah ke světu, může být schopen vytříbit svou citlivost k interpretaci světa a dějin, odhalit potřebu milosrdenství a sám se stát nástrojem milosrdenství prostřednictvím činů.

V roztěkané a uspěchané společnosti je třeba znovu objevit čas k naslouchání. V krajně individualistickém kulturním kontextu se musí znovuobjevit radost ze setkání s druhým, z pozornosti k jeho hlasu, k jeho potřebám autentických vztahů.

Ale především jde o zjištění, že my sami jsme otci a matkami mnoha dětí, mnoha malých, mnoha slabých, abychom rozvíjeli obnovenou schopnost ujímat se druhých, cítit zodpovědnost za společný osud lidstva. Není důležitý věk, zdravotní stav, národnost, původ... .

Naše srdce se musí znovu začít chvět soucitem, naše sterilní děloha se musí znovu naplnit životadárnou lymfou, aby ještě plodila život, skrze přijetí, solidaritu, společenství s bratřími.

Tato míza prýští v hojnosti ze Srdce Boha, zdroje a Otce veškerého milosrdenství. Tam musíme čerpat, abychom uměli rozlišovat díla a „konat vše v Lásce“, prožívaje jako křesťané a jako „nejmenší“ milosrdenství skutků.

Pane Ježíši,
ty, který jsi zjevil tvář milujícího Otce,
pomoz nám procházet cesty dějin
beze spěchu, rozvážným krokem a s pozorným pohledem.

Aby naše srdce, bijící v souzvuku se srdcem Božím,
bylo ještě schopné něhy,
soucitu, záchvěvu
před bolestí malých, kteří kříží naše kroky.

Kéž se náš život, znovuzrozený z Otcova Milosrdenství,
stane pohostinným klínem, pro každý život,
ten nejslabší a nejvíce bezbranný,
příbytkem otevřeným naději,
velkorysým společníkem na cestách Lásky a Radosti.

